

HER HAYRI (İYİLİĞİ) İÇİNDE TOPLAYAN ŞEY

*Eûzubillahimineşşeytânirracim
Bismillâhirrahmânirrahîm.*

*el-Hamdulillâhi Rabbi'l-âlemîn. alâ külli
hâlin ve fî-külli hîn hamden kesîran tayyiben
mübâreken fîh. Vesselâtu vesselâmu âlâ sey-
yidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn ve şefî'ıl-müznibîn
Muhammedin'il Mustafâ ve âlihi ve sahibihî
ecmaîn ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yev-
mi'l-cezâ.*

Emma ba'dü

*Fe'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-
hadîsi kitâbullâh ve efdale'l-hedyi hedyu
seyyidinâ muhammedin sallallahu aleyhi ve
sellem ve şerra'l-umûri muhdesâtuhâ ve
külle muhdesin bid'ah ve külle bid'atin
dalâleh ve külle dalâletin ve sâhibehâ fî'n-
nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi
sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl;*

كَانَ لَا يُصِيبُهُ قُرْحَةٌ وَلَا شَوْكَةٌ إِلَّا وَضَعَ عَلَيْهَا

الْحِنَّا

*Kâne lâ yusîbuhû kurhatun vela şevketun
illâ vada'a aleyhe'l hinnâ.¹*

عَمَلُ الْجَنَّةِ الصِّدْقُ، وَإِذَا صَدَقَ الْعَبْدُ بَرًّا، وَإِذَا بَرَّ
آمَنَ، وَإِذَا آمَنَ دَخَلَ الْجَنَّةَ؛ وَعَمَلُ النَّارِ الْكَذِبُ.
وَإِذَا كَذَبَ الْعَبْدُ فَجَرَ، وَإِذَا فَجَرَ كَفَرَ، وَإِذَا كَفَرَ
دَخَلَ النَّارَ

*Amelü'l-cenneti es-sıdku ve izâ sadaka'l-
'abdu berra ve izâ berra âmene ve izâ âmene
dehale'l-cennete ve 'amelü'n-nâri el-kezibu
ve izâ kezebe'l-'abdu fecera ve izâ fecera
kefera ve izâ kefera dehale'n-nâr.²*

*Sadaka Resûlullah fî-mâ kâl ev ke-mâ
kâl.*

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi, üzerinize olsun. Allahu Teâlâ hazretleri dünyanın ve âhiretin bildiğimiz bilmediğimiz her türlü hayırlarına cümlenizi nail eylesin.

¹ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 546, r. 18.

² Gümüşhânevî, *Râmûz*, 319, r. 12.

Peygamber *sallallahu aleyhi veselem* Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okuyarak dinimizi taallüm etmek ve manevî bakımdan tefeyyüz etmek için oturmuş, toplanmış bulunuyoruz. Bu hadîs-i şerîflerin okunmasında sayısız hayırlar, bereketler var.

Hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına başlamazdan önce de vazifemiz var. O vazifemiz, Peygamber *sallallahu aleyhi ve selem* Efendimiz'e sevgimizi, saygımızı, bağlılığımızı, ümmetliğimizi arz etmek ve onun ruh-i pâkine hediye olmak üzere ve onun mübarek âlinin, ashâbının, etbânının, ahabbâtının vesâir enbiya ve mürselînin, cümle evliyâullahın ve hassaten sâdâd ve meşâyih-ı turuk-u aliyyemizin ve bu beldeleri canlarını, mallarını ortaya koyarak fethedip bize emanet ve armağan bırakmış olan ecdadımızın, cümle hayır hasenat sahiplerinin; şu caminin yapılmasına, yaşamasına, hizmette devamına vesile olanların, içinde ibadet edenlerin ve uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelen siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün yakınlarının ve sevdiklerinin ruhlarına hediye olsun, biz yaşayan mü'minler de Rab-bimizin rızasına uygun yaşayalım, Peygamber

Efendimiz'in sünnetine uyalım da şehit sevaplarına nail olalım, dünya ve âhiret saadetine erelim diye, bir *Fâtiha* üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım, buyurun.

İbn Ömer *radiyallahu anhumâ'*dan rivayet edildiğine göre, metnini okumuş olduğum hadîs-i şerîfte Peygamber *sallallahu aleyhi ve selem* Efendimiz bize; sıdkı, doğruluğu, dürüstlüğü, doğru sözlülüğü [ve] doğru özlülüğü tavsiye ediyor.

a. İnsanı Cennete Götürecek Davranış

Peygamber *sallallahu aleyhi ve selem* buyuruyor ki;

Amelü'l-cenneh. “İnsanı cenneti götürecek olan amel, iş, faaliyet, haslet.” *es-Sıdku*. “Doğrudur.” İzahını şu cümlelerle ifade buyurmuş. *Ve izâ sadaka'l-abdu berra*. “Kul doğru sözlü oldu mu, fısk-ı fücûra sapmaz, doğru iş yapar.” Çünkü doğru söyleyecek. Sordukları zaman meseleyi olduğu gibi anlatacak. Doğru konuşan insanın bu doğru sözlülüğü, neticede, doğru iş yapmasına doğru, geriye doğru tesir etmeye başlar. İşleri de doğru olmaya başlar.

Çünkü, diyelim ki bir günah işleyecek olsa, bir yanlış yola sapacak olsa;

Doğruluk esas mı?

Esas.

Yanlış söz söylemeyecek mi?

Söylemeyecek.

Yalan söylemeyecek mi?

Söylemeyecek.

O zaman, sordukları zaman gerçeği söyleyecek, rezil rüsva olacak, ceza alacak, mahcup olacak filan. Onun için yapmaz. "Ya sorarlarsa, ben eğri söyleyemem." diye yalan söyleyemediğinden, yalan söylemeyeceği için yapmaz. Dolayısıyla doğru sözlülük, insanı iyi işler yapmaya götürür. Demek ki; ağızdan âzâlara doğru, âzâların yaptığı fiillere doğru bir iyileşme başlıyor.

Ve izâ berra âmene. "İnsan iyilik yapmaya başladı mı, iman etmiş olur." Buradaki "iman etmiş olur" demek; "imanı hakiki manasıyla anlamış, kavramış ve yaşamış olur" demek. Çünkü bir âyet-i kerîmede buyuruluyor ki;

قَالَتِ الْأَعْرَابُ أَمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا
أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ

Kâleti'l-a'râbu âmennâ. "Bedeviler, çöl ahalisi dediler ki; iman ettik." *Kul.* "Ey Resûlüm, onlara de ki:" Onlar cahil, taşralı, dağlı, çöllü, yaylalı, medeniyetten uzak, bedevi insanlar. *Lem tü'minû.* "Henüz siz iman etmediniz." Yani kemaliyle iman etmediniz. *Velemmâ yedhuli'l-îmânu fî-kulûbiküm.*³ "Henüz iman kalbinize işlemedi." Demek ki insanın dille iman etmesi yetmiyor. Allahu Teâlâ hazretleri ona, Peygamber Efendimiz'e hitaben ne diyor?

Kul lem tü'minû. "Onlara de ki; siz henüz daha iman etmediniz."

Ettiler ama; "*Âmentü billâh ve bi-mâ câe min-'indillah*" dediler. Âmentünün müfredatına inandılar ama kalplerine işlemedi; iman hareketlerinin kaynağı olmadı; hayatlarına yön veren kaynak haline gelmedi. İşlerini ona göre tanzim eder hale gelmediler. Her yaptıklarını imanlarına göre yapacak hale gelme-

³ 49/Hucurât, 14.

diler. Aldıklarını Allah için alacak, verdiklerini Allah için verecek, sevdiklerini Allah için sevmiş olacak, kızdıklarına Allah için kızmış olacak... Yani her işi Allah'ın rızasına göre olmuş olacak. Öyle olmadı, henüz daha iman etmiş olmadı. Etti ama, kâmil iman etmiş olmadı.

Neden?

Henüz daha iman kalbe yerleşmedi.

Âyet-i kerîmenin bu ifadesine bakarsa insan, bugün yüzde 99'u müslüman denilen Türkiye'deki insanların çoğunun, henüz bu elekten geçemeyecek, henüz bu evsâfa ulaşmamış kimseler olduğu görülür. Hatta bizlerin. Hatta kendimizin...

Madem ki her işimizi Allah rızası için yapacak hale gelememiştir, madem ki başka başka hesaplar, düşünceler, korkular, umutlar var; demek ki iman daha kalbe yerleşmemiş. Demek ki tam iman etmiş olmamış! Allah saklasın!

Allah bizi öyle yarım yamalak, eksikli gedikli, kusurlu olmaktan korusun. İmanı tam olan kimse olmayı nasip etsin.

İnsanlardan korkuyor, ibadetleri yapamıyor. "Ayıplarlar." diyor ibadete gelemiyor.

Demek sen insanlardan korkuyorsun da Allah'tan korkmuyorsun ha?

Bu ne biçim iman?

Kızım başını örtsene!

Utanırım.

Peki açık gezince Allah'tan utanmıyorsunuz?

Utanmıyor.

Oğlum namaza gelsene!

Utanırım, arkadaşlarım ne der?

Demek arkadaşlarından utanıyorsun korkuyorsun, Allah'tan korkmuyorsun. Demek cehennemden ateşinden korkmuyorsun. Demek ki iman kalbine gelmedi. Allah'tan korkacak, gayrıdan korkmayacak.

Hakiki mü'mininin vasfı nedir?

Allah'tan korkar, Allah'tan gayrıdan korkmaz. Kim gelirse gelsin aldırılmaz, perva etmez.

وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ

*Ve lem yahşe illallah.*⁴ "Ancak Allah'tan korkar. Allah'tan gayrı hiçbir şeyden korkmaz."

Öyle olmadı mı imanı tam değil. Her yaptığı işi Allah için yapamadı mı imanı tam değil. Hareketleri müslümanca olmadı mı demek ki imanı tam değil ki arada bozuluyor. Arada bir tekliyor. Arada bir şeylik var ki motor sağlam değil, sıhhatli değil. O bakımdan bu işin yolunu da buradan görmüş oluyoruz.

İnsan işe doğru sözlülükten başlayacak. Hiç yalan söylememeye azmedecek. Doğru sözlü olacak.

O ne olur?

Yavaş yavaş geriye doğru işlemeye, nüfuz etmeye başlar. Arka plana doğru. Nihayet kişinin işleri iyi işler olmaya başlar. İşleri de iyi iş olmaya yani salih amel işlemeye, hayrât u hasenât yapmaya başladı mı o zaman iman da kalbine tam yerleşiyor. Demek ki imanın kalbe kök salması, aşının iyice tam tutması

⁴ 9/Tevbe, 18.

için yol bu. Doğru sözlü olacak. O doğru sözlülük onu doğru iş yapmaya sevk edecek. Kalbindeki iman, işlediği salih amellerle yavaş yavaş takviye olacak. Artık onu oradan çekip çıkartmak istesen kökleyemeyeceksin. İman oraya kök saldı, demir attı, mümkün değil. Oradan çıkmaz duruma geldi. Ne kadar güzel bir durum!

Allah buna göre hareket etmeyi nasip etsin.

Ve izâ âmene de Hale'l-cennete. "İnsan bu mana ile tam iman etmiş olursa, imanı tam manasıyla anlamış, kavramış, içine sindirmiş olursa da, o zaman cennete girer." Evet, o zaman cennete girer.

O zaman neymiş?

Amelü'l cenneti's-sıdku. "Cennetin ameli doğru sözlülük müş demek ki." Bak, iş oradan başladı. Her işin anahtarı, başı orası oluyor.

Peygamber Efendimiz "Mü'min yalan söylemez." diyor.

Hata eder mi?

Eder.

Kusur işler mi?

İşler.

Günah işler mi?

İşler. Ama yalan söylemez. Çünkü yalan söyledi mi insan, kıvırttırmaya bir kere başladı mı, tamam. Gitti o zaman. Gelelim devamına;

b. Kulu Cehenneme Götüren Davranış

Ve amelü'n-nâri'l-kezibü. "Cehennemin işi de, cehennemin hasleti de, cehenneme götüren vasıf da; yalancılıktır."

Neden?

Ve izâ kezebe'l-'abdu fecera. "Kul yalan söyledi mi, fısk u fücûr yapmaya başlar."

Hem ceza olarak öyle olur. Sen misin yalan söyleyen? Allah o zaman onu günahlara şeylere düşürür. Hem de "Nasıl olsa bunu böyle yaparım da şöyle deyiveririm olur biter." [der,] kötülük yapmaktan çekinmez. "Kendimi şöyle savunurum, şöyle bir yalan uydururum. Bir yalan atarım, işi yaparım. Şimdi ben bu işi yapayım da elbet bir yalan uydururuz, karşı tarafı aldatırız..." filan de-

meye başlar. Demek ki yalancılık, neticede işlerinin de fısk u fücûr, günah, haram olmasına doğru insanı kaydırır.

Ve izâ fecera kefera. “Fısk u fücûra da kaydı mı bir insan, o günahlar insanı sonunda küfre götürür.” İçkiydi, kumardı, zinaydı, haramdı... derken, bakarsın bir gün bir laf söyler cehenneme yuvarlanır gider. Cehennemnin uçurumlarına uçar gider ki sonunda ceza olarak cehenneme gidiyor. Demek ki cehenneme götüren haslet, cehennemnin işi de yalan söylemektir. *Ve izâ kefera dehale'n-nâr.*

Onun için Peygamber *sallallahu aleyhi veselem* Efendimiz sıdk üzerinde, doğruluk üzerinde çok ısrarla durmuştur. Bir hadîs-i şerîfinde de diyor ki;

عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ، فَإِنَّهُ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ،
وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ، فَإِنَّهُ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ النَّارِ.

*Aleyküm bi's-sıdkı fe-innehû bâbun min-
ebvâbi'l-cenneti ve iyyâkum ve'l-kezibe fe-
innehû bâbun min-evvâbi'n-nâri.*⁵

“Size doğru sözlülüğü tavsiye ederim.
Çünkü o cennetin kapılarından bir kapıdır.”
Ve iyyâkum ve'l-kezibe. “Yalan söylemekten
de çok sakının, hazer eyleyin, ihtiraz eyle-
yin.” *Fe-innehû bâbun min-evvâbi'n-nâri.*
“Çünkü o cehennemın kapılarından bir kapı-
dır.”

O halde söz veriyoruz ki inşallah doğru
sözlü olacağız. Söz veriyoruz ki inşallah şaka
ile bile olsa, şakacıktan bile olsa yalan söy-
lemeyeceğiz. Doğru sözlü olacağız. Dürüst
olacağız. Dobra dobra olacağız.

Bir mübarek zât, makamı yüksek, dere-
cesi güzel bir mübarek kişi, yine büyük müba-
rek bir zâtı ziyarete gitmiş. O büyük yaşlı,
diyor ki;

“Niye geldin?” Diyor ki;

“Allah rızası için zât-ı âlinizi ziyarete
geldim.”

⁵ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 317, r. 12.

Ziyaret eden de mübarek, ârif; ziyaret edilen de kâmil, olgun, ârif kimse.

“Peki, yolda senin keyfine zevkine uygun, gönlüne uygun bir şey çıksaydı önüne, ona takılıp kalmaz mıydın yani o zaman da gelir miydin? Bir eğlence, bir safa, bir keyif olsaydı o zamanda gelir miydin?” [Gelen zât] diyor ki;

“Bilemem. Böyle bir şeyle imtihan olmadığım için bilemem. Allah beni o şekilde bir şeyle imtihan etmedi. Şimdi bilemem.” diyor.

Birden, “Hemen şey [gelirdim].” diyor. Çok dikkatimi çekti cevabı. Dürüst insan tabii.

Dese ki;

“Aa! Öyle şey olur mu, estağfirullah, hiç, katiyyen! Takılmam, yine gelirdim size!”

Ya gelmezse?

Çünkü insanoğlunun gönlü meyleder. Keyfine uygun bir şey oldu mu takılır kalır. Çocuğu bakkala gönderirsin, bekle babam bekle. Gelmez.

Ne oldu?

Mahalleye cambazlar gelmiş, bilmem neler gelmiş. Bilmem arsada şey yapmışlar. Çocuk onlara bakarken takılmış kalmış. Eve ekme getirmeyi unutmuş. Babasının verdiği ödevi unutmuş.

Neden?

Eğlence.

Oraya aklı takılıverdi. Böyle olabilir. Onun için olabilme ihtimaline binaen, daha ortada bir şey yokken bile; "Hayır, yapmam." demiyor. "Bilmem. Allah beni öyle şeyle imtihan etmedi." diyor.

İşte o zaman ötekisi de verdiği cevabı beğenmiş, mahsun olmamış, kızmamış. "Demek ki sen önüne bir eğlence çıksaydı belki gelmeyecektin ha..." filan dememiş. Söylediği sözün kıymetini anlamış.

Mücevherin kıymetini kuyumcu bilir. Anlamış, diyor ki;

İşte sözün sadığı, işte sadık insanın sözü; işte sözün doğrusu, işte doğru insanın sözü. İkisi de böyle yani insan doğru [olunca] sözü de doğru oluyor. Sözlerin de en doğrularından

birisi olmuş oluyor. Tabii Allah imtihan etmeden bir şey diyemez.

“Ben öyle yapmam, ben o günaha dalmam, ben onun gibi zayıflık göstermem, zaaf eseri göstermem, ben asarım, ben keserim...”

Dur bakalım, ne oluyorsun? Senin de nefsin var içinde. Senin de etrafında aç kurtlar gibi şeytanlar dolaşıp duruyor. Dünyanın birbir türlü hali var. Allah’a sığın, böbürlenme. Ne olacağı belli olmaz. Şimdi ne olduğuna bakma, yarın ne olacaksın? Öürken nasıl öleceksin? Âhirete nasıl gideceksin? Mühim olan o. O bakımdan erbâb-ı insaf, dürüst insanlar sözlerindeki dürüstlüğe çok dikkat etmişler.

Allahu Teâlâ hazretleri bize de o çok kıymetli hasleti, doğru sözlülük hasletini ih-san eylesin.

Yalanı şaka iken bile yapmamak lazım. Şaka yoluyla bile yapmamak lazım. İnsanın şakası, latîfesi bile aslında doğru olmalı.

“Yok işte, ben öyle demek istemedim, şaka yaptım sana.”

E neye yalan kıvırttırdın?

“E şaka yaptım.”

Olmaz.

Şakanın bile yalan olmaması gerekiyor. Onun bile doğru olması lazım.

Peygamber *sallallahu aleyhi veselem* yakınlarından yaşlı bir kimseye demiş ki;

“Aa! Senin gözünde aklık var.”

Telaşlandığını görünce;

“Herkesin gözünde bir ak tarafı olmaz mı, bir kara tarafı olmaz mı? İşte senin gözünde de ak var.” demiş.

Bir başkasına, yaşlı bir akrabasına, yakınına;

“Yaşlılar cennete girmeyecek.” demiş. Tabii kadıncağız, “cennete girmeyecek” deyince, üzölmeye başladığı sırada diyor ki;

Gençleştirecek Allah! Böyle kamburuyla, ağrısıyla, sızısıyla, romatizmasıyla, çirkinliğiyle... değil. Yüzünü güzelleştirecek, yaşını gençleştirecek, halini hoşlaştıracak, cennete öyle sokacak. Cennet safa yeri cefa yeri değil ki o ağrılarıyla şeyleriyle gitsin. Bakın, şaka

yapıyor ama şakası bile doğru. Tatlı. Onun için şakada bile yalan söylememeliyiz.

[Birisi] kapıya geliyor, çocuğuna diyor ki;
"Git, babam evde yok de."

E Yalan.

Olsun! Ben o adamı sevmiyorum da, görüşmek istemiyorum da. Veyahut alacağı var, borcu var, şudur, budur neyse. İşte 'yok' de.

Çocuğuna sen yalancılığı öğretiyorsun!
"Yok de." diye sen öğretiyorsun. O diyecek ki;

"Babam da bana böyle yaptırdı. Ben de zamanı gelince yaparım."

O da okuldan kaçacak. Ondan sonra gelecek, sana söylemeyecek. O da başlayacak sana yalan söylemeye.

Neden?

Sen ona öğrettin: "Yok de."

Telefonu açıyor.

Ben evde yokum. "Yok de."

O zaman yalancılığı öğretmiş oluyor.
Doğru olacak;

“Evet, varım ama durumum müsait değil. Kusura bakma senden hoşlanmıyorum.” Hoşlanmıyorsan hoşlanmadığını dobra dobra söyle.

“Şu vafın bana biraz nahoş geliyor kardeşim. Valla işin doğrusu bu, işte artık sen bunu biraz düzelt.” diye dobra dobra olabilsek ne kadar güzel olur.

O zaman hiç ortada münafıklık, riyâkârlık kalmaz. Seven belki daha çok memnun olur;

“Allah razı olsun senden. Doğru ya, ben de hakikaten bu kusur var. Ben de onu düzeltmeye çalışacağım. Açık kalplisin sen.” der. Başkasının yanında da konuşurken;

“O kardeşimiz dobra dobradır, açık kalplidir.” der.

O bakımdan, Allah doğru sözlülüğü hepimize sevdirdin, işletsin.

c. **Resulullah’ı Neden Rüyamızda Göremiyoruz?**

Gelelim ikinci hadîs-i şerîfimize.

عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللَّهِ، فَإِنَّهَا جِمَاعُ كُلِّ خَيْرٍ، وَعَلَيْكَ
بِالْجِهَادِ فَإِنَّهُ رَهْبَانِيَّةُ الْمُسْلِمِينَ، وَعَلَيْكَ بِذِكْرِ
اللَّهِ وَتِلَاوَةِ كِتَابِ اللَّهِ، فَإِنَّهُ نُورٌ لَكَ فِي الْأَرْضِ،
وَذِكْرٌ لَكَ فِي السَّمَاءِ، وَأَخْزَنُ لِسَانِكَ إِلَّا مِنْ خَيْرٍ،
فَإِنَّ بِذَلِكَ تَغْلِبُ الشَّيْطَانَ.

*Aleyke bi-takvallâhi fe-innehâ cimâ'u külli hayrin ve 'aleyke bi'l-cihâdi fe-innehû rahbâniyyetü'l-müslimîne ve 'aleyke bi-zikrillâhi ve tilâveti kitâbillâhi fe-innehû nûrun leke fi'l-ardı ve zikrun leke fi's-semâi vahzin lisâneke illâ min-hayrin fe-inne bi-zâlike tağlebü'ş-şeytâne.*⁶

Ebû Saîd *radıyallahu anh* hazretlerinden rivayet olunmuş. Peygamber *sallallahu aleyhi vesellem* bu hadîs-i şerîflerinde, her birisi bir mücevher gibi kıymetli nasihatlerini sıra sıra bize ifade eylemiş. Buyuruyor ki;

Aleyke bi-takvallâhi. "Ey beni dinleyen, muhatabım olan kişi." Bu sözü belki Ebû Saîd el-Hudrî hazretlerine demiştir belki de bir

⁶ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 317, r. 8.

başka zata söylemiştir. *Aleyke bi-takvallâhi.* "Sana Allah'tan korkmak, sakınmak, takva borç olsun, vazife olsun, işin bu olsun." Yani Allah'tan kork, takvayı kendine şiar edin, bunu üstüne vazife olarak alın. Bunu yap, bundan uzak olma, bundan geri kalma demek. Peygamber Efendimiz takvayı tavsiye ediyor sonra da açıklıyor.

Neden takvayı tavsiye etmiş?

Fe-innehâ cimâ'u külli hayr. "Çünkü her hayrın içinde toplandığı vasıf takvadır." Her hayır bunun içindedir. Aç, takvanın içinde her türlü hayır vardır.

Nedir takva?

Takva, Allah'tan sakınıp, azabından korkup, hesabından çekinip, yapacağı işi Allah'ın rızasına uygun yapmaktır, günahlardan uzak durmaktır. Takva duygusu budur. Bir şeyi yapacak, yapamıyor.

Neden?

Günahtır. Allah gazap eder. Allah sevmez. Allah'ın rahmetinden uzak düşerim. Cezaya uğrarım. Cehenneme düşerim. Yana-

rım. Cennetten mahrum kalırım. Resûlullah'ın meclisinden uzak düşerim...

Kimisi geliyor bana diyor ki;

"Hocam, eskiden Resûlullah Efendimiz'i rüyamda sık sık görürdüm, şimdi göremiyorum."

E vardır bir takvasızlığı, vardır bir kusuru perdelendi, başladı görmemeye. Görüyordu evvelce; kalbi temizdi, takvası yerindeydi, imanı kale gibi sağlamdı. Sonra, bilerek bilmeyerek bazı kusurlar, günahlar işlediğinden Resûlullah kendisine görünmemeye başladı tabii.

Padişah konmaz saraya. Hane mamur olmadan. Padişah ev güzel, mamur, bakımlı olmadan oraya gelmez ki! Resûlullah *sallallahu aleyhi ve selem* Efendimiz öyle günahlara bulanmış bir insana, rüyasına gelip iltifat etmez ki! Görünmez ki! O bakımdan, bir kusuru var da ondan öyle oluyor.

Her hayrın başı takvadır. Allah'tan korkup sakınıp çekinmek, yaptığı işi sakına sakına çekine çekine [yapmak]. Hani tabir caiz ise, yoğurdu dahi üfleye üfleye yemek.

“Acaba bunu yaparsam günah olur mu? Acaba bir hata var mı?” diye düşünecek. Müslümanın zihin mekanizması yaptığı şeyde, ilk başta bu yaptığı şeyin Allah’ın rızasına uygun mu değil mi diye düşünmesidir. İlk işi bu. Onun için her işe besmeleyle başlamak tavsiye ediliyor ya, bu da bu işin pratiği, pratik tarafı.

Sen besmeleyle başlarken neyi düşünmüş oluyorsun?

Allah’ı düşünmüş oluyorsun. [Allah’ın] Rahmanlığını, Rahimliğini düşünmüş oluyorsun. Bu işin Allah’ın rızasına uygun olduğuna karar vermiş oluyorsun. Bir bakıma niyet etmiş oluyorsun. Basmelenin içinde her şey var. O bakımdan bu işleri mekanik, şuursuz, insiyâkî olarak yapmamalı; düşünme taşına yapmalı.

Ben şimdi kalkıp gidiyorum.

Niye?

Camiye gidiyorum. Camiye gitmek sevap da ondan.

Ben şimdi şu soğukta şurada oturdum. Evime gitseydim sobanın yanında, sıcacık,

paltomu da çıkartırdım, ayağımı da uzatırdım, çayı da kahvemi de getirtirdim, h p r-detirdim... Rahat ederdim.

Niye burada soğukta oturuyorum?

Hadîs-i Şerîf dinlemek sevap. İlim yolu cennet yolu da sevabı çok da onun için. Yani her Şeyi [Allah'ın rızasını göre düŐünüp yapacağız.]

Ben oraya gelmem.

Neden?

Orada günah var. Çalgı alınıyor. İçki içiliyor. Orada takvadan uzak insanlar ileri geri konuşuyorlar. Ben oraya gelmem.

İnsan her yaptığı Şeyi Şöyle bir muhakemeyle, bir tefekkürle yapmalı. Attığı adımı bilerek atmalı. Tesad f , karanlığa kurŐun sıkma tarzında olmamalı. Takva bu.

Efendimiz hepimize takvayı tavsiye ediyor. Muhatabına ve hepimize takvayı tavsiye ediyor. Biz de inşallah takvaya sahip oluruz. Takvaya sahip olalım. Her yaptığımız işi düŐünerek, sakınarak, çekinerek, tefekkür ile, sevap olduğuna kani olarak, günah olmadı-

ğından emin olarak yapmalıyız. Bir tavsiyesi bu. Takvayı tavsiye ediyor.

Ayetler de tavsiye ediyor. Çok âyet-i kerîmeler de takvayı tavsiye ediyor. Onun için bir mektep açmak lazım. Birinci derste takvayı öğretmek lazım. Bir derse de sığmaz ya. Bir sömestir, bir yarıyıl takvayı öğretmek lazım. Belki bir sene takvayı öğretmek lazım. Bir sene takvayı öğretmek lazım çok önemli. Çünkü pek çoğumuz takva olmadığından, takvaya sahip olmadığımızdan günahlara dalıveriyoruz, hatalı işleri yapıyoruz, karanlık işlere karışıveriyoruz.

Efendimiz'in ikinci tavsiyesi neymiş?

Ve 'aleyke bi'l-cihâdi. "Sana cihat da vazife olsun." Sana cihadı da tavsiye ederim. Cihadı da yap buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Cihat nedir?

İzahını yapıyor. Neden tavsiye ettiğini izah buyuruyor;

Fe-innehû rahbâniyyetü'l-müslimîn.

"Çünkü cihat müslümanların ruhbanlığıdır."

"Müslümanların ruhbanlığıdır" ne demek?

Eski insanlardan eski ümmetlerden duyuyoruz. Rahipler varmış. Dağların başlarına çekiliyorlarmış. Mağaralarda mekan tutuyorlarmış. İnsanlar arasına da karışmıyorlarmış. İbadet ediyorlarmış. Takva ehli insanlarmış. İşte böyle günahlardan uzak oralarda kimseye zarar vermeden yaşıyorlarmış. Efendim, bilmem falanca dağın tepesinde bir mağara var. Eskiden bir rahip burada ibadet edermiş. Filanca yerde bir bilmem ne var. İbadethane var, salmaa var, bir tekke var... İşte o orada ibadet edermiş filan. Eski ümmetlerden bunu duyuyoruz.

Müslümanlık nasıl bir din?

Müslümanlık böyle değil. Müslümanlığın yapısı başka türlü. İslâm'da toplumdaki kaçmak yerine topluma hizmet etmek, toplumda bulunmak var. Toplumda bulunacak, toplumun içinde yaşayacak, toplumun içinde hizmet edecek. Kenara kaçmak çok istisnai bir durum. Öyle terk-i cemiyet etmek, terk-i ülfet eylemek çok nadir zamanlarda, muvakkat zamanlarda olan bir şey. Esas itibariyle böyle târik-i dünyâ olup kenarlara çekilmek yok, hizmet var. Hizmetin şerefi daha büyük.

Onun için Peygamber Efendimiz cihadı tavsiye ediyor, "Bu ümmetin ruhbanlığı cihattır." diyor.

Cihat nedir?

Cihat, Allah'ın dininin hakim olması, yayılması için gayret sarfetmektir, mücadele vermektir.

Kime karşı?

Şeytana, nefse, düşmana, hasma karşı, her türlü menfi şarta karşı, çarpışmak, sataşmaktır. İslâmın hakim olmasına, yaşanmasına, uygulanmasına mani ne varsa onunla mücadele etmektir cihat.

Ne mani oluyor?

Nefsim mani oluyor. O zaman nefsinle mücadele edeceksin.

Camiye götürmeyen, ibadeti yaptırmayan, hayrı işlettirmeyen, zekatı verdirtmeyen nedir?

Nefsin.

O zaman nefsinle cihat edeceksin.

"Hayır benim nefsim de güzel de ben de şeyim de falanca adamlar yaptırtmıyor."

O zaman onlarla m¼cadele edeceksin.

“Bizim milletçe halimiz iyi de sağımızdaki solumuzdaki d¼şmanlar bizim m¼sl¼man olduğumuzu hazmedemiyorlar da bizi yok etmeye, İslâm’ı da silmeye çalışıyorlar.”

Hah, o zaman onlarla savaşacaksın.

“şeytan bizi aldatıyor, şey yapıyor.”

Tamam. şeytanla savaşacaksın. Yani m¼sl¼manın işi devamlı bir savaş uğraş, devamlı bir m¼cadele gayret, devamlı bir çalışma, devamlı bir hareket, aktivite, faaliyet... M¼sl¼man miskin, sessiz, pısırık, susan insan değildir. “Eyvallah” diyen insan değildir. Eyvallah demek, susmak, kardeşinin hatırı kırılmasın diyedir.

Millet şimdi işi tersine çevirmiş, d¼şmanına “eyvallah” diyor, kardeşiyle m¼cadele ediyor. Kardeşinin hatırı kırılmasın diye ezasına sabredecek, ona bir şey demeyecek ama d¼şmanla cihat edecek. D¼şmanla cihadı bırakmış; ona “Eyvallah” diyor, ona hizmet ediyor, ona köle oluyor; kardeşiyle cihat ediyor. Tersine döndürmüş işi! Tabii d¼şmanla cihat etmek zor geliyor, buradakiyle uğraş-

mak kolayına gidiyor. Başlamış işi tersine döndürmüş.

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfinde buyuruyor; “Bir zaman gelecek şartlar bozulacak, ilim eksilecek, insanların arasında cahillik yaygınlaşacak da, *tücâhidûne fî-ğayri sebîlillâhi*. Cihat da edeceksiniz ama *fî-ğayri sebîlillah*. Allah’ın yolunda değil de, Allah’ın yolundan gayri yollarda uğraşacaksınız, cihat edeceksiniz.”⁷ diyor Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz.

Allah bize basiret ihsan etsin. Neyle cihat etmemiz gerektiğini, neyle mücadele etmemiz gerektiğini anlamak nasip etsin.

İslâm’ın uygulanmasına, yaşanmasına mani ne varsa müslüman onun karşısında direnecek, uğraşacak, İslâm’ı hakim kılacak, müslümanlığı yayacak, İslâm’ı dünyanın her yerine götürecek. İnsanları küfürden, zulümden kurtaracak. Zalime dur diyecek, mazluma yardım edecek. Hakkı tutacak, haksızlığın karşısına çıkacak... Devamlı bir mücadele...

Ya ölürse?

Ölürse şehit olacak. Ölmek de var. Ölmek de mümkün. O da var hesapta. Keşke ölse! O zaman şehit olacak. Şehidin nice nice ecirleri var. Daha kanının ilk damlası yere damlarken cennetteki makamı kendisine gösteriliyor. Perdeler gözünden açılıyor, cennetteki yeri, makamı gösteriliyor. O bakımdan ölmek de olabilir. Mal gidebilir, feda olsun! Can da gidebilir, feda olsun!

Çünkü kim için yapıyorsun?

Allah için yapıyorsun. İslâm için yapıyorsun. Din için yapıyorsun.

d. Müslüman Ne Kadar Zikredecek?

Ve Peygamber *sallallahu aleyhi veselem* Efendimiz nasihatine devam etmiş, buyuruyor ki;

Ve aleyke bi-zikrillâhi ve tilâveti kitâbillahi. "Sana zikrullahı tavsiye ederim, Allah'ı zikretmeyi tavsiye ederim." Allah'ı zikretmek de boynunun borcu ve vazifen olsun. *Ve tilâveti kitâbillâh.* "Allah'ın Kur'an'ını, Allah'ın kitabını da okumak vazifen olsun." Allah'ı zikretmek. Vazife olsun.

Nasıl zikredeyim?

Bir kere Allah dedim, tamam.

Yeter mi?

Yetmez.

وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ

*Ve'z-zâkirînellâhe kesîran ve'z-zâkirât.*⁸

Allah'ı çok zikretmek makbul. Münafıklar az zikrediyor diye Kur'ân-ı Kerîm'de itâb ediliyor.

وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَآؤُنَ النَّاسَ
وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا

*Ve izâ kâmû ile's-salâti kâmû kusâlâ yurâûne'n-nâse ve lâ yezkurûnellâhe illâ kalîlâ.*⁹ "Namaza tembel kalkarlar, mürâîlik yaparlar ve Allah'ı da çok az anarlar."

Ya mü'min nasıl olacak?

Gecesi gündüzü Allah'ın zikriyle geçecek. Attığı adım Allah'ın zikriyle olacak mümkünse. O bakımdan Peygamber Efendimiz burada

⁸ 33/Ahzâb, 35.

⁹ 4/Nisâ, 142

Allah'ın zikrini tavsiye etmiş Kur'ân-ı Kerîm ile beraber.

Şimdi bu ölçüler içinde kendi Müslümanlığımızı şöyle bir teraziye koyup tartacak olursak.

Takvadan nasibimiz ne kadar?

Allah affetsin.

Cihattan nasibimiz ne kadar?

Allah affetsin.

Zikrullahtan nasibimiz ne kadar?

Millet zikrullahtan bucak bucak kaçıyor. Birisi zikre başladı mı veya zikir edici insanlar zümresine girdi mi, onu döndürmek için elinden geleni yapmaya çalışıyorlar.

“Bu kadar zikretme, bu kadar müslüman olma. Bu kadar şey yapma, bu kadar koyu müslüman olma...”

E ne olacak, açık mı olacak yani?

Sulandıracak, sulandıracak, sulandıracak... Tavşanın suyunun suyunun suyu. Müslümanın Allah'ın zikri ile severek, aşk ile şevk ile meşgul olması lazım.

Senin halin nasıl? Sen Allah'ı zikrediyor musun? Severecek zikrediyor musun? Çok zikrediyor musun, etmiyor musun? Allah'ın kitabıyla aran nasıl? Allah'ın kitabını okumasını biliyor musun? Biliyorsun da okuyor musun? Kaç günde bir hatim indiriyorsun? Hiç şimdiye kadar hatim indirdin mi? Ömrün şu yaşa geldi, hatim indirdin mi? Kur'ân-ı Kerîm'in manasını merak ettin mi? Başından sonuna şöyle bir alıp okudun mu? Mealini anlamaya çalıştın mı? Okuduğun surelerin manasını biliyor musun?..

Zengin bir kardeşimizle bir seyahatimiz oldu. O anlattı bana;

“Hocam ben kendim bir mini anket yaptım.” diyor. Mini anket, küçük anketçik yaptım. Hani o gazetelerin büyük araştırma enstitüleri var. Profesörlere para veriyorlar. Seçimde şu şu kadar oy alacak; bu bu kadar oy alacak filan filan [vesaire]. Bu da mini bir anket yapmış. Namaz kıldığı camide, namaz kıldığı gönüldaşlarına, arkadaşlarına, omuz omuza beraber namaz kıldığı saf arkadaşlarına, cami arkadaşlarına sormuş;

"Sen *Allahuekber* ne demek biliyor musun?" demiş. O "*Allahuekber* i sordum." dedi. Belki *Sübhanallahı* belki *Elhamdülillahı* da sormuştur, bilmiyorum.

"Hocam on kişiden sekiz kişi bilemedi." dedi.

On kişiden sekiz kişi *Allahuekberin* manasını bile bilememiş. "Manası iyi bir şey, güzel bir mana ama..." diyormuş, bilemiyormuş. Güzel olduğunu sezinliyor fakat daha ötesini bilemiyor.

Onun üzerine ne yapmış?

Adam pratik adam, hoşuma gitti. Hemen bir hocaya gitmiş, ısmarlamış. Demiş ki;

"Şu camiye girdiğimiz zaman, namaz kılcaya kadar okuduğumuz şeyler nelerse; *Allahuekber*, *sübhânallah*, *Fâtiha-i şerîfe*, bilmem müezzinin okuduğu müezzinlik şeyleri, duada okuduğumuz şeyler... bunların hepsinin manasını bana yaz." demiş.

Bir tarafa kendi harfleriyle yazmış, bir tarafa okunuşlarını öğretiler diye Türkçe okunuşlarını yazmış. Bir tarafa da manalarını yazmış. Bastırmış dağıtmış. Cebe sığacak şe-

kilde küçük bir kitap halinde bastırmış, dağıtmış.

Yani yıllar geçiyor da müslüman bir *Allahuekberi* öğrenememiş oluyor. İhtiyarlıyor da *Allahuekberin*; *Allahu Teâlâ* hazretleri yücelerin yücesidir, uluların ulusudur, büyüklerin büyüğüdür, en büyüktür manasına geldiğini bilememiş [oluyor].

Namazı nasıl kıldığı [kılıyor,] ibadetleri nasıl yaptığı... nasıl yapıyor bu müslümanlar?

Müslümanın durumu bu iken Kur'ân-ı Kerîm'e ilgisi ne?

Kur'ân-ı Kerîm'i de hiç bilmiyor. Babası, küçüklüğünde onu bir mahalle mektebine, hocaya filan göndermişse biraz oradan bir ilgisi kalıyor. Ondan sonra ne ezberlemek, ne çalışmak, ne okumak var, ne hatim, ne hafızlık, ne başka bir şey var. Halkımızın büyük bir kısmı bu şekilde. Ne de Kur'ân-ı Kerîm'in içindeki emirlerden yasaklardan haberi var. Ne de emirleri yasakları söylediğin zaman ona uyacak bir bağlılık var.

"Ya Kur'ân-ı Kerîm'de Allah şöyle buyruyor." diyorsun, adam kılını kıpırdatmıyor,

kaşını kaldırmıyor, yolunu, yönünü değiştir-
miyor...

Bu Allah'ın kitabı sana neden indi? Allah niye sana Peygamber gönderdi? Allah sana niye Kur'ân-ı Kerîm'i gönderdi? Senin bu Kur'ân-ı Kerîm karşısındaki durumun, pozisyonun ne? Ne yapman lazım?

Kur'ân-ı Kerîm'in bir kelimesine bile itiraz etmemen lazım. Her hükmünü kabul etmen lazım. Bir kelimesine itiraz etsen, bir hükmünü inkar etsen kâfir olursun. Herşeyini kabul etmen lazım.

"Faiz yasak" mı demiş?

Faiz yasak.

"İçki yasak" mı demiş?

İçki yasak.

Artık televizyon ilanları, mecmualardaki şeyler filan sarsmayacak. Ama öyle değil. Adam müslüman, alan müslüman, satan müslüman, içen müslüman. Kur'ân-ı Kerîm'de de Allahu Teâlâ hazretleri "içki yasak, içmeyin" buyurmuş. Hiç dinlediği yok. Ne düşünürler, nasıl içerler?..

Peygamber Efendimiz, her günah için söylüyor da içki için de diyor ki; İçkiyi içen içkiyi içtiği esnada iman içinde değildir, çıkar. İman sıyrılır çıkar, o içkiyi öyle içer. Zinayı eden kimse zinayı ettiği esnada iman içinde değildir, çıkar gider. Yalanı söyleyen, hırsızlığı yapan insanın da durumu böyledir. İmandan sıyrılmadan o günahlar yapılmaz. İman ondan sıyrılıp, kaçıp gitmeden o günahlar yapılmaz. Yapıyorlar. Allah kurtarsın. Allah hidayet eylesin. Allah...

Kur'ân-ı Kerîm'i halkımız sever. Sarhoşu bile sever. Sarhoşu bile yolda sarhoş sarhoş yerde bir Kur'an ayeti görse, hemen yerden alır, öper başına koyar. Bu yüzden doğru yola gelenler var. "Sen misin benim adıma hürmet eden? Sen misin benim kitabımın âyetine hürmet eden? Ben de sana hidayet ihsan eyledim. Hadi bakalım seni sevgili kullarım zümresine dahil eyledim." diye ertesi gün tevbe ediyor, günahı bırakıyor, Allahın sevgili kulu oluyor.

Neden?

O sevgiden, o hürmetten. O sevgi var da şüursuzluk var. Tezatlar içinde yaşama var.

Müslüman, şapla şekerin bir arada olmayacağını bilemiyor. Tatlının içine hem tuz [hem şeker koyar mısınız?] Çayın içine diyelim, en bildiğiniz şeyden misal verelim;

Çayın içine bir kaşık tuz bir kaşık şeker koyar mısınız?

Olur mu hocam öyle şey. O zaman tuzlu çay olur mu yani? Hem şeker koyacaksın hem tuz!

O olmazsa bu Müslümanlık da bu günah da olur mu? Bu namazla o günah bir arada yürür mü?

Bir kasabaya gittim; turistik kasaba, deniz kenarı. Oradaki doktor kardeşimiz o kasabının ahalisini şöyle anlatıyor;

“Hocam bizim bu kasaba acayıptir. Yazın bu sakalınla, bu müslüman kıyafetinle, görünüşünle buraya gelemezsin. Bizim kasaba acayıptir.” diyor. Dedim ki;

“Bak şimdi siz beni karşılamışsınız. Bir misafir odası dolusu insansınız. İmam hatipte müdür, falanca yerde öğretmen, filanca yerde müdür, falanca yerdeki şey... Münevver

müslümanlarsınız. Bir salonu doldurmuşsunuz, bak iyi insanlar da var.”

“Hocam, bizim bu kasabanın iyi insanları da bir acayıptir. Öğle namazında Mevlid okutur camiye gelir; yatsıdan sonra evinde içki sofrası düzenler, içki içer.” diyor.

Fesübhâallah! Bunu böyle kendisi söylüyor.

“Ve bunu da böyle yapanlar; ‘O da lazım, o da lazım’ gibi bir hava içinde bunu yaparlar.” diyor.

Olmaz. İmanla küfür bir arada olmaz. Onun için çok büyük şuursuzluk var.

Allah basiretini açsın kardeşlerimizin. Hakkı gösterebilirsin, hayrı işletsin.

Ayıplamıyoruz. Belki ayıplarsak kendimizi ayıplamamız lazım; söylemiyoruz, öğretmiyoruz, çalışmıyoruz. Adamlar kendi memleketlerinden kalkıyorlar, uzak ülkelere gidiyorlar, orada kendi dinlerini yaymak için çalışıyorlar.

e. 50 Yılda Türkleri Hristiyan Etmek İsteyenler

Eskimoların arasına misyonerler gönderiyorlar. Afrika'nın yerlileri arasına, müslüman-

ların, Türkler'in yaşadığı yerlere misyonerler gönderiyorlar. Misyonerler gönderiyorlar evin kapısına, tak tak kapıyı çalıyor;

"Sizinle dini sohbet yapmak istiyorum. Hz. İsa Allah'ın oğludur, Hıristiyanlık güzel dindir, gelin bizim dine..." diye reklam, propaganda yapıyorlar, gece gündüz çalışıyorlar. Allah'ın sevgili kulları olan müslümanlar çalışmıyor.

Misyoner Amerika'dan kalkıp da Afrika'ya hizmete giderken vali elini öpüyor. Vali elini öpüyor, beldenin en ileri şahısları gelip uğurluyorlar.

Niye?

Mukaddes bir iş yapmaya gidiyor diye.

"Sen aldırma Türkiye'nin şimdi yüzde 99'unun müslüman olduğuna. 50 yıl onların üstünde bir çalışırız, tepeden tırnağa hepsini hıristiyan yaparız." diye yutkunup duruyorlar, heves ediyorlar. Hevesleri o.

"Bak bak, çocuklarını nasıl aldattık. Nasıl şimdi çocukları danslı, içkici, ayyaş, sarhoş oldu... Görmüyor musun bak plajlara nasıl alıştırdık. Nasıl açılıp saçılıyorlar, o eski saçı-

nın telini düşmana göstermeyen o hacı annelerin, namaz başörtülü müslüman hatunların torunlarına bak, plajlarda nasıl her tarafı meydanda geziyor. Bak nasıl bozmaya başladık. İşte 50 yıl daha geçti mi tamam hepsini hıristiyan yaparız.” diye heveslerinden, sevinçlerinden yutkunup duruyorlar. Biz de çalışmıyoruz. Kabahat bizim. Allah’ın sevgili kulu olan bizler çalışmıyoruz.

“Hocam ben ne çalışacağım? Benim ilmim yok.”

Senin ilmin yoksa sen de işin başka bir yönünden tutturursun. Paran varsa para bakımından destek olursun, maddi bakımdan destek olursun.

“Benim aklım başka şeye ermez. Sadece şoförlük yaparım.”

Tamam sen de şoförlük yap.

“Benim aklım başka işe ermez sadece matbaacılıktan anlarım.”

Tamam sen de şunu bas dağıt.

“Benim aklım başka hiç bir şeye ermez.”

Tamam sen de Şu yayınları Őuna Őuna Őuna götür. Yani herkesin yapabileceği bir Şey var.

Geçenlerde de anlattım. Bir minibüsün Şoförü öğrencileri alıyor okuluna bırakıyor, okuldan alıyor evlerine dağıtıyor. Sabah akşam yaptığı iş bu. Minibüsün Şoförü. Çocukların hepsi namaz surelerinin hepsini çok güzel bellemişler. Çok güzel okuyorlar. Bir yerde okudular baktım çok beğendim.

Nerede öğrendiniz?

Minibüste öğrendik.

Şoför dindar, gayretli bir insanmış. Çocuklar okula gidinceye kadar onları böyle hargür birbirleriyle ŐakalaŐıp bađırılıŐıp çağırılıŐıp vakti boş geçirmelerine bırakmıyormuş, onlara namaz surelerini öğretiyormuş. "Hadi bakalım, Euzûbesmele bilmem ne filan." derken... Seyyar, tekerlekli mektep. Okullarına gidinceye, okullarından evlerine gelinceye kadar, yaz tatili boyunca camide öğrenemedikleri kadar bilgiyi öğretmiş.

Mesuliyet duygusuna sahip bir mü'min neler beceriyor gör bak. O kadar talebeye

Kur'an öğretti. O talebeler o Kur'an'ı okudukça, o öldükten sonra bile ona sevap yazılmaya devam edecek. Kazandı. O şoför, o minibüsün şoförü kazandı.

Herkes İslâm'a bir yoldan hayır veya fayda sağlayabilir. Genç de yaşlı da sağlayabilir; ümmî de münevver de sağlayabilir. Yeter ki içinde İslâm'a hizmet aşkı, sorumluluk duygusu olsun. Takva duygusu, sevap kazanma arzusu olsun.

Sonra ne buyurdu Peygamber Efendimiz?

"Zikrullahı size tavsiye ederim, Kur'ân-ı Ker'im'i tavsiye ederim." buyurdu. Demek ki biz de zikrullahı müdavim olacağız. Allah'ın kitabını çokça okuyacağız, seveceğiz, okuyacağız ezberleyeceğiz, manasını bileceğiz.

Efendimiz bu tavsiyesinin sebebini nasıl izah ediyor?

"Sana zikrullahı tavsiye ederim. Kur'ân-ı Kerîm'i çok okumanı tavsiye ederim."

Fe-innehû nûrun leke fi'l-ardı ve zikrun leke fi's-semâi. "Çünkü bu senin için yeryüzünde nurdur, gökyüzünde zikirdir." Yani yeryüzünde nurlu olursun, yürüdüğün yolu

görürsün. Karanlıkta, zulumatta, gaflette, dalâlette, cehalette kalmazsın; yeryüzün nurlu olur. Manevî bakımdan gerçekleri gören bir insan olursun. Dünyada, yeryüzünde nurlu olursun.

Ve zikrun leke fi's-semâi. "Gökte namın yürür." Melekler seni methederler, sana dua ederler. Allahu Teâlâ hazretleri seni meleklerine metheder de, senin zikrin, yâdın, nâmın göklerde dolaşır.

Neden?

Allah'ı zikrediyor, Allah'ın kitabını okuyor diye.

Bak, *zikrun leke fi's-semâi.* "Semada senin zikrolunmana sebep olur böyle hareket etmen." diyor.

Sen zikri küçük birşey mi sanıyorsun?

Nice nice bilmediğin faydaları esrarı var ki senin bilmediğin nice nice varlıklar seni zikrediyorlar. Sen "Allah" dedikçe gökte melekler seni zikrediyor. Allahu Teâlâ hazretleri meleklerine seni methediyor. Bu kulum gaflette değil. Beni yâd ediyor, beni zikrediyor.

“Görün bak, benim kulum ne kadar iyi bir kul.” diye methetmiş oluyor.

Allahu Teâlâ hazretleri zikrinden, Kur’ân’ından, kitabından bizi uzak düşürmesin.

Vahzin lisâneke illâ min-hayr. “Dilini ağzının içinde tut, dışarıya çıkartma, konuşma, sus.” *Illâ min-hayr.* “Ancak hayır için konuşabilirsin.” Hayırdan gayrı bir şey olacaksa, en iyisi konuşma; dilin ağzında kalsın. Dilini tut. Ancak hayır konuşabilirsin, hayırdan gayrı şey için dilini ağzına hapsed.

Fe-inneke bi-zâlike tağlibu’ş-şeytân. “Çünkü sen böylece şeytanı yenebilirsin.” Yani diline sahip olduğun zaman şeytanı yenebilirsin. Diline sahip olmazsan, geveze, laubali olursan, ne söylediğini, sözünün nereye vardığını düşünmezsen; halkı güldürecekmiş, Bektâşî fıkrası anlatacağım, Oflu hoca fıkrası anlatacağım diye, şöyle olacak böyle olacak diye açarsın ağzını bir laf söylersin...

Ondan sonra ne olur?

Cehenneme gider. [Peygamber Efendimiz,] “İnsan bilmeden öyle bir söz söyler ki o

sözünden dolayı 70 yıllık cehennem uçurumuna yuvarlanır gider, farkına varmaz.”¹⁰ diyor. İnsanlar gülsün diye bir laf söyler. Onun için senin gayen maskaralık değildir, hokkabazlık değildir, insanların güldürülmesi değildir.

Sen meddah mısınız? Hokkabaz mısınız? Orta oyuncusu musun?

Senin gayen Allah’ın rızasını kazanmaktır. İnsanlar hoşlansa da hoşlanmasa da sen Hakk’ı söyle, hayrı söyle. Ya hayrı söyle ya da dilini tut. Dilin ağzının içinde kapalı kapalı dursun en iyisi. Eğer hayrı söyleyeceksen o zaman da konuş.

İki şey var; susulacak yerde konuşmak, konuşulacak yerde susmak. İkisi de fena. Susulacak yerde adam boyuna konuşuyor. Veya büyük bir alim gelmiş, meclis kurulmuş. Herkes saygıyla; “Dur bakalım, ne söyleyecek.” diye bekliyor. Oradan bir kendini bilmez kimse lambur lambur lambur lambur [konuşuyor.] “Ya şu adam sussa da şu alim bir konuşsa da dinlesek, feyz alsak da istifade etsek.” [diye insanlar bekliyor] adam bir türlü dur-

mak bilmiyor. Susmasını bilmiyor. Susulacak yer, konuşuyor. Bu yanlış bir şey.

Bir de konuşulacak yer, susuyor. Bu da yanlış bir şey. Konuşulacak yerde de insanın konuşması, hakkı söylemesi lazım. "Dur, sen gıybet ediyorsun, sus bakalım. Dur, senin söylediğin doğru değil, işin doğrusu budur. Sen şöyle yapmışsın ama aslında öyle yapmak doğru değil. Ayette böyle hadiste böyle. Şöyle yapman lazım..." diye konuşulacak yerde de konuşmak lazım.

Konuşulacak bir yerde insan susarsa o zaman günaha girmiş, şeytanî bir haslete, sıfata düşmüş olur. "Dilsiz şeytandır." diyor Peygamber Efendimiz. "Konuşulacak yerde susan kimse dilsiz şeytandır."¹¹ Hakkın söyleneceği yerde konuşmuyor. Dili olmayan şeytandır. Yani şeytan gibi bir insandır, üstelik dilsiz. Dilsizlik de hoş, makbul bir şey değil. Onun için hakkı söyleyeceği yerde söyleyeceksin. Peygamber Efendimiz'e hücum ediliyor. Kur'ân-ı Kerîm'e hücum ediliyor. İslâm'ın emirleri ayaklar altında çiğneniyor. Hakaretler yağdırılıyor. İnsanlar... Şimdi

gençlerin bir kısmı grup olmuşlar da ateist gençler grubu diye gruplar kurmuşlar.

f. Müslümanın Asla Susmaması Gereken Yer

Ateist ne demek?

Allah'a inanmayan münkir gruplar demek.

Karşı taraf harıl harıl çalışıyor. Şeytan grubu, şeytanın ordusu harıl harıl insanları imandan çevirip de küfre düşürmek, cehenneme odun edip yakmak, yakıt etmek için karşı taraf çalışıp duruyor. Genç genç insanları; "Din yoktur, inanç yoktur, her şey boştur; keyfine bak, zevkine bak..." filan diyerek raydan çıkarmak için harıl harıl herkes çalışıp duruyor.

Sen?

Sen de kuzu kuzu oturmuşsun, olduğun yerde mışıl mışıl uyuyorsun.

Olmaz.

Müslüman aktif müslüman. Cihat müslümanın asıl vazifesi. Onun için sen de Hakk'ı söyleyecek yerde susmayacaksın, konuşacak-

sın, söyleyeceksin. Edep olan yerde, edebini susmayı gerektirdiği yerde de susacaksın.

Camide konuşulmaz. Adamlar ön safta tesbih çekiyor. İki kişi yan yana düşmüş arka safta;

“Ne haber? Nasılsın? İyimisin? Sarı öküz nasıl? Bilmem ne...”

Ya burası sohbethane mi?

Burası cami. Öndekiler de ikide bir de dönüp bakıyorlar *Fesühânallah* filan gibilerden. Bir şey de demiyorlar. E [burası] cami! Allah'ın evinde bu böyle olmaz. Demek ki orada susmak lazım.

Allahu Teâlâ hazretleri hepimize Hakk'ı Hak olarak görüp uymayı nasip etsin. Batılı batıl olarak görüp korunmayı nasip etsin. Her işimizi rızasına uygun yapmayı nasip etsin. Takva sahibi eylesin. Doğru sözlü eylesin. Cihat ehli eylesin. Zikrullahta, Kur'an okumakta, vazifelerini yapanlardan eylesin. Ve gerektiği yerde konuşmasını bilen, susulması gereken yerde de susmasını bilenlerden, ârif, zarif, edepli, kâmil kimselerden olmayı nasip eylesin cümlemize.

SORULAR-CEVAPLAR

Soru: Peygamber Efendimiz'in bir hadîs-i şerîfinde mealen; "Bıyığını kesen bizden değildir." diye buyurulmuştur. Bunun hükmünü açıklar mısınız? Kaynak; Abdulkâdir-i Geylânî hazretlerinin kitabı.

Cevap: Muhterem kardeşlerim! Bıyığı ve sakalı dümdüz kesmek müslümanların âdeti olmayan bir şeydir. Mesela sakalın kazınması haramdır, bütün mezheplerde bu böyledir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in tavsiyesi, sünnete uygun olan şey; bıyığın azaltılmasıdır. Hatta kendisi derinin rengi belli olacak kadar, altından [deri] görülecek kadar kısaltırmış. Pos bıyık değil, koç boynuzu gibi değil, hafif bıyık. Sakalı uzatmayı, bıyığı hafifletmeyi tavsiye edermiş. Tabi bıyığın kazınması da sakalın kazınması da İslâmî olmayan bir şeydir; Allah affetsin, Allah düzeltmeyi nasip etsin.

Soru: "Tegannî, nağme ile terennüm etmek suyun hubûbât ve sebzeleri büyüttüğü gibi kalpte nifakı büyütür." hadîs-i şerîfinde

geçiyor. İlâhiler bu kategoriye dâhil edilebilir mi?

Cevap: Hayır! İlâhilerin bu kategoriye dâhil edilmesi [doğru] değil. Peygamber *sal-lallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz kendi zamanında böyle şeylere müsaade etti. Peygamber Efendimiz Medine-i Münevvere'ye gelirken onu ilâhilerle, neşîdelerle karşıladılar; müsaade etti. Bayramlarda evinde okudular, müsaade etti. Demek ki meali hak olunca, hayır olunca, iyi olunca müsaade ediyor. İlâhiler o gruba dâhil değildir, münafıklığa götürücü şeye dâhil değildir.

Soru: Birisi; "Bir insanın hiç olmazsa ömründe bir defa 61 günlük bir kefaret orucu tutması borçtur." diye bir söz duymuş, onu soruyor.

Cevap: Bir insanın kefaret orucu tutması için orucunu kasten, kefareti gerektirecek bir şekilde bozması lazım. Bir insan, Ramazan orucunu niyet ettikten sonra bozarsa 60 gün oruç tutar. Bir gün de bozduğunun yerine ödeyeceği için 61 gün olur; 61 gün tutması gerekir. 60 gün de değildir, iki aydır. *Şehrey-ni mütetâbiayn*. "Oruç tutumak iki aydır, bir

gün de kazası vardır; ‘iki ay bir gün’ demektir.” Aylar bazen de 29 çeker; onun için 60 şartı da yok. Ama ayın ortasında başlayıp da devam ettiği zaman 60 sayacak, bir ekleyecek, 61 gün olacak. Üzerine böyle bir durum düşmeyen bir insanın tutması gerekmez. Ama ihtiyaten insanın bir defa değil birkaç defa böyle bir kefarete orucu tutması tavsiye olunur.

Hele üç aylarda tutarsa [daha] iyi olur. Peygamber Efendimiz üç aylarda orucu çok tutardı. Çünkü “Biz orucu tuttuk sanırsınız da zedelemiştir, kefarete durumuna düşmüştür.” diye ihtiyat ediyorlar, duyuyoruz; yapmaları iyi olur. Allah sever, kabul eder. Mecburiyeti yoksa tutmasın ama tutarsa da takvasından tutmuş oluyor.

Bu hususta şeriatin hükmü nedir?

Şeriat kesindir! Öyle tereddüte mahal vermez; “Böyle yaparsan daha iyi olur.” demeye getirmez, kesin konuşur. Kefareti gerektirecek bir ceza işlememişse tutması gerekmez. İş bu kadar basit ama bir yerde; “Bir kere ben bir oruç tutuyordum da şöyle bir

nane yedim, böyle bir maydanoz yedim.” diye şüpheleri varsa o zaman tutsun.

Soru: Birisi de Peygamber Efendimiz’i rüyada görmekten bahsediyor; “Rüyada Peygamber Efendimiz’i gördüğümüz zaman onun gerçekten Peygamber Efendimiz olduğunu nasıl bileceğiz?” diyor.

Cevap: Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hadîs-i şerîfnde buyurmuş ki;

“Kim rüyada beni görürse o gerçekten benimdir. Şeytan benim şeklime giremez.”¹²

O garantiden dolayı Resûlullah Efendimiz’i simasıyla görmüşse öyledir. Ama bazen simasıyla görmez; sadece bir nur şeklinde; “İşte bu Peygamber Efendimizmiş.” diye simasını hatırlayamayacağı bir şekilde görbilir.

Bazen şöyle durumlar da oluyor. Mesela birisi Peygamber Efendimiz’i bıyıksız görmüş, sakalsız görmüş.

Bu neyi gösteriyor?

Kendisinin sakalı bıyığı kestğini, sünnetleri ihmal ettiğini gösteriyor.

“Nasıl Peygamber Efendimiz hayatı boyunca sakalsız bıyiksiz olmamış da, sen ne biçim müslümansın ki sünnetleri tam yapmıyorsun?” diye bir ihtar oluyor.

Demek ki Resûlullah Efendimiz’in yine sevdiği bir ümmeti ama kusurlu olduğundan rüyada öyle ihtar oluyor; böyle şeyler olur.

Soru: Münakaşa olmuş, birisi; “İmam Buhârî’nin Sahîh-i Buhârî isimli hadis kitabında, sahih olmayan hadisler de var.” diye söylemiş. Halbuki biz de menakıbında okumuştuk. “Her bir hadisi; ‘Yâ Resûlallah! Bu senin hadisin mi?’ diye rüyasında Resûlullah’a sormuş da onun üzerine kitabına yazmış.” deniliyor. “O belki gerçekten peygamber değilmiştir.” diye karşıdaki arkadaşı cevap vermiş.

Cevap: Muhterem kardeşlerim!

İmam Buhârî büyük hadis alimidir, milyon hadis içinden o 5000 küsur hadîs-i şerîfi tam, titiz bir dikkat ile bütün şartlarına riayet ederek kaydetmiştir. Pırıl pırıl, sapasağlam,

kale gibi bir kitaptır. Ama değil İmam Buhârî'nin hadis kitabına, Kur'ân-ı Kerîm'e dil uzatan, Allah'a dil uzatan, Peygamber'e dil uzatan insanlar vardır. Öyle ukalalar çıkıyor ki; "Peygamber Efendimiz'den hiç sahih hadis rivayet edilmemiştir ancak 15-16 tane sahih hadis vardır." diye gevezelik edenler, ukalalık edenler oluyor.

Peygamber Efendimiz 23 sene peygamberlik yaptı. Etrafındaki insanlar sakallarını, hatıralarını, hırkasını sakladılar, baş tâcı ettiler; hiç bir şeyini esirgemediler. Konuştuğu zaman can kulağıyla dinlediler, başlarına kuş konmuş da uçacakmış gibi pür dikkat dinlediler, dinlediklerini birbirlerine naklettiler.

"Resûlullah'tan hiç sahih hadis gelmedi!" diye böyle ukalalık olur mu? Bu kadar saçma şey olur mu?

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hayatı iğne iğne, ilmik ilmik, düğüm düğüm, gergef gibi; her şeyi gayet güzel işlenmiş, besbellidir. İmam Buhârî'nin kitabı son derece kıymetli bir kitaptır. Menâkıbında geçiyor; hani her birini rüyada Resûlullah'a sormuş da öyle yazmış. Bilmiyoruz tabi; o, İmam

Buhârî'nin hayatıyla ilgili bir rivayet. Belki öyledir ben itimat da ederim, öyle de olur. Çünkü birçok kimselerden duyduk ki; hadîs-i şerîflerin sıhhatini Allah bazı kimselere bazı şekillerle anlattırıyor. “O hadistir, o hadis değildir.” diye ağzından çıkan nurun şeklin-den anlıyorlar. Onun için sıhhatlidir; o [söy-lentilere] aldırmasın.

Soru: Büyü nasıl oluyor, büyü'nün hükmü nedir, nasıl gerçekleşiyor? Bunu benim mantığım almıyor, kafama takılıyor. Bunu izah ederseniz memnun oluruz.

Cevap: İslâm'da büyücülük yok, büyücülüğe itibar etmek yok ve onların yaptığı şeyi tasvip etmek de yok. “Büyücüler, kâhinler cehennemlik kimselerdir.”¹³ diye bildiriliyor. Ama kardeşimizin sormak istediği şu;

“Birisi büyü yapıyor da bu yaptığı büyü öbür tarafta nasıl tutuyor?”

Tuttuğu da belli değildir. “Tuttu” deniliyor ama tuttuğu da belli değildir. Fakat tutuyorsa da bu hayatın bir takım başka esraren-giz, bilmediğimiz görünmez tarafları var;

şeytanın, cinlerin işleri var; oralardan bazı tesirler olabiliyor.

Ama müslümanın böyle bir şeyden korkmasına hiç lüzum yoktur. Allah'a sığındığı zaman ne cin ne şeytan ne mânevî şeyler insana zarar verebilir. *Kulhuvallah, Kul eûzü bi-rabbilfelak, kul eûzü bi-rabbinnas* sûreleri bu tesirlere karşı koymak için ve onların tesirlerini izale etmek için yok hale getirmek için inmiş sûrelerdir; onları okur, hiç aldırmaz.

Soru: İki arsa takas edildiği zaman fark parasının peşin verilmesi gerekir mi?

Cevap: Bir yerde bir arsa var, öbür tarafta bir başka arsayla takas ediyorlar. Birisinin değeri takdir ediliyor, şu kadar; ötekisinin değeri takdir ediliyor, şu kadar ve takas ediyorlar. Bu bir alışveriştir. Tabi fiyatlar takdir ediliyor, birisi ötekisine borçlanıyor. Borcunu isterse peşin verir, isterse istediği zaman da verebilir.

Soru: “Oğlum sakal bıraktı, gelinim razı değil. Bir kişinin hanımını razı olmazsa sakal bırakabilir mi?”

Cevap: Böyle bir mecburiyet yoktur. Hanımın onayından geçmesi, tasvibinin alınması gibi bir mecburiyet yoktur. Çünkü sakalın kazınması haramdır, bırakılması sünnettir. Elbette sünnet-i seniyyeye uygun yaşayacak; ötekisi istese de istemese de. Ona da anlatacak. “Bak bu günahtır. Bırakılması Peygamber Efendimiz’in emridir, tavsiyesidir. Onun için böyle olacak. Biz müslümanız; müslümanın da her hli kendine mahsustur, başkalarına benzemez” diye ikna edecek, gönlünü almaya gayret edecek.

Soru: Ailemiz ve çocuklarımızla cemaat olarak namaz kılınabilir mi?

Cevap: Kılınabilir. Bir insan evinde hanımıyla, çoluk çocuğuyla [beraber] cemaatle namaz kılabilir. Tabi o cemaatle kılınan namaz, yalnız kılınan namazdan elbette daha da sevaplıdır. Fakat evde cemaatle namaz, camide cemaatle kılınan namaza asla ve hiçbir Şekilde denk olmaz. Onun için evlerde namaz kılmayı, camide namaz kılmanın alternatififi olarak düşünmemek Őartıyla gerekirse evde hanımıyla, çocuğuyla cemaat olup namaz kılabilir. Hani namaz vaktini kaçırmış-

tır, otomobil ile eve yeni gelmiştir, o sırada camide namaz kılınmıştır. O zaman evde hanımıyla, çocuklarıyla cemaatle namaz kılabilir.

Soru: Mü'min ile müslüman arasındaki fark nedir?

Cevap: Mü'min "iman etmiş" demek. Müslüman, müslim kelimesi de; "kendisini Allah'a teslim etmiş, hak yola gelmiş girmiş kimse" demektir. İnsanın ilk işi, kelime-i şahadet getirip İslâm'a girmektir. Tabi bir insan İslâm'dan gayri bir yolda iken, ayrı bir âlemde iken, kelime-i şahadet getirip de müslüman olursa ilk adımı atmış oluyor. Tabii bu henüz kâmil bir insan değil. Evet, kendisini teslim etmiş, İslâm'a gelmiş girmiş ama yeterli değil. Öğrenecek, ilerleyecek, düzelecek, takviye olacak, iman kalbine inecek, yerleşecek; o zaman gerçek mü'min haline gelecek. Bu bakımdan mü'minlik, İslâm'dan daha ileri, yüksek bir seviye olmuş oluyor. Diğer bakımdan alimlerin bazıları da; "İkisi de birdir, fark yoktur; mü'min de Allah'a, peygambere inanmış olarak başından beri yine mü'mindir. Ötekisi kemâlât farkıdır,

olgunluk farkıdır.” diye de söylüyorlar. Fark, kelime olarak da söylediğim gibi.

Soru: Ticarî bir taksi veya dolmuşun zekâtı nasıl verilecek?

Cevap: Ticaret dükkânlarının, ticaret malzemelerinin zekâta girmediğini biliyoruz. Onun için taksinin kendi bedeli değil de taksinin bir senelik geliri hesap edilecek. Bir gün az olur, bir gün çok olur ama aşağı yukarı bir ortalama değeri vardır. O değer üzerinden kazanılan kazancın, yıllanma olduktan sonra, kırkta biri zekât olarak verilecek.

Allah hepinizden razı olsun!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
4 Cemâziye'l-Evvel 1410 / 02.12.1989
Sapanca/ Sakarya

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

